

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Un cler înstrăinat și un popor neglijat.

— Reflecțiuni pe urma unei broșuri —
de Gh. Tulbure.

II.

Din ce motive a dorit o parte a poporului rutean să se smulgă, să se desfacă din legăturile cu biserica papistă și să se mântue de păstoria clerului gr.-catolic? Pentru ce caută oamenii aceștia scăpare și mângâiere sufletească tocmai la sânul bisericii ortodoxe? Iată întrebarea firească, pe care și-a pus-o imediat autorul broșurii și la care, — după cercetări, experiențe și analize minuțioase, — a căutat să dea răspuns întemeiat.

Doritori să găsim și noi răspunsul, vom porni, prin urmare, cu autorul, pe drumul cercetării, ne vom coborî în colibe țărănilor ruteni și plecându-ne urechea vom asculta jalnică poveste a pătimirii lor...

Motivul de căpetenie al mișcării «schismatice» la Ruteni trebuie căutat în dragostea și alipirea firească a poporului față de biserica și religiunea ortodoxă.

Impulzul acesta este de natură subiectivă și apartine, am putea spune, domeniului psihologiei religioase a poporului rutean. Fenomenul se explică în chipul următor:

Este recunoscut, că în ritul bisericii orientale s'a dat rol foarte important elementului decorativ. Cultul public și ceremoniile religioase ale bisericii ortodoxe se disting mai ales prin pompa și splendoarea lor exterioară. O liturgie orientală, oficiată cu evlavie cuvenită și cu observarea tuturor formelor, este un act nu numai maiestros și înălțător, ci 'n același timp înduioșător și 'n stare să înmoaie inima cea mai împietrită.

Este fapt, mai ales, că pompa și splendoarea exterioară a ceremonialului ortodox, aerul dulceag și mângâitor, ce transpiră din cetrile și cântările melodioase bisericesti, pentru inima blândă și primitivă a bietului țaran, frânt de nevoile vieții și pre-dispus dela fire spre fatalism și melancolie, este o exigență sufletească și o hrană spirituală aproape indispensabilă.

Cultura și evoluția intelectuală a țaranului rutean n'a ajuns încă la gradul, de unde să poată înțelege esența și sâmburile religiunii creștine, pentru ca credința lui să aibă atribuțiunile unei convingeri religioase, întemeiate pe cunoașterea și priceperea luminată a adevărilor revelațiunii dumnezeiești. Același lucru se poate spune și despre țaranul nostru, ba mi se pare că avem chiar o mulțime de intelectuali, cari sunt încă departe de a avea o conștiință religioasă trează și luminată.

La aceștia locul miezului îl suplinește coaja. Trebuințele lor spirituale sunt satisfăcute, așazicând numai prin formele cultului divin. Neînțelegând fondul și ideea, formalitățile rituale devin singurul mijloc de elevație sufletească, menit a face pe bietul plugar să-și uite, pe un moment, nevoile de traiu, să lapede «grija cea lumească» și să-și înalte mintea și inima spre regiunile superioare și transcendente ale cugetării și simțirii omenestii.

Biserica ortodoxă, ca cea mai conservativă, a păstrat formele rituale în curățenia lor originală și tăria ei rezidă tocmai în faptul, că formele cultului, datinele și obiceiurile ei religioase, au crescut cu sufletul poporului credincios.

În chipul acesta se explică, cum amintirea slujbelor celor frumoase, cucernice și mângâitoare ale preoților ortodocși de pe vremuri a rămas și

s'a perpetuat în sufletul poporului rutean chiar și după trecerea la «unire», păstrându-se ca o moștenire din generație în generație, până 'n ziua de astăzi. De câteori țaranul rutean a azistat, cu voia sau din întâmplare, la vre-o ceremonie religioasă ținută de preoți ortodocși, amintirea aceasta a reînviat și s'a transformat în dorința vie de a trece la ortodoxie, la biserica aceea, a cărei slujbă îi îngrășa sufletul.

Iar dorința aceasta latentă o alimentau apoi Rutenii, cari se întorceau acasă din țările învecinate ortodoxe. Se știe, că foarte mulți țărani ruteni, în căutarea pâinei de toate zilele, pribegesc prin ținuturile vecine, mai ales prin Galiția, Bucovina și Rusia. Reîntorși, după luni sau ani de zile, la vetrele lor, aceștia știau să povestească lucruri minunate de prin țările «pravoslavnice». Spuneau, seara pe podmol, cum pretutindenii pe unde au umblat au găsit oameni buni, cari i-au primit cu adevărată dragoste creștinească. Cum oamenii de pe acolo sunt foarte bisericosi și temători de Dumnezeu, iar preoții, cu bărbile lor venerabile și cucernici, ca niște sfinți, fac slujbe de o nespuse frumusețe. Acești preoți «pravoslavnici» au vorbit cu ei și aflând cine și din ce parte sunt, le-au spus, că ei, Rutenii, pentru aceea sunt săraci și oropșiți și de aceea le merge rău, în tot chipul, fiindcă și-au părăsit legea cea veche, cea bună și adevărată, «legea pravoslavnică». Apoi le-au dat povești și învățături bune, le-au dat cărți de rugăciune cu icoane frumoase, ba chiar și cu bani i-au ajutat...

Lucru firesc, că bieților oameni le-a intrat un ghimpe la inimă. Ajunși acum acasă s'au dus iarăși la biserica lor. Și au azistat la liturgia preotului lor gr.-catolic. Și au început involuntar să facă asemănare cu preoții ortodocși din Rusia; înfățișarea exterioară a preotului rutean cu totul alta: părul

tuns scurt, barba rasă, hainele și odăjdiile în altă formă. Deci o deosebire izbitoare față de pravoslavnici! Și au mai băgat oamenii de seamă, că liturgia preotului lor unit pare că n'are toate formele, iar unele părți aduc mult cu ale papistașilor. Preotul spune ecteniile foarte repede, fără evlavie și nu face multă paradă cu glasul. Rugăciunile par schimonosite, cântările vechi înlocuite cu melodii străine, limba liturgică stălcită cu desăvârșire. Iar cei cari știau carte, au mai observat, că serviciile din liturghier sunt în parte schimbate, unele rugăciuni din molitvelnic sunt lăsate afară, iar în câte o carte unele file sunt rupte... Pe urma acestor observații sufletul țaranului rutean a început a se tulbura. Suprafața credinții și conștiinții sale religioase a început a se ncrefi. Amintirile frumoaselor ceremonii ortodoxe s'au răscolit, deșteptând în sufletul său o răceală față de clerul rutean, — a cărui slujbă nu-i mai mulțumea acum trebuințele spirituale, — și un dor fierbinte de a trece la legea pravoslavnică, unde se cerea inima sa...

Iată cum, printr'un foarte natural proces psihic, țaranul rutean a prins dragoste de ortodoxie, după ce mai înainte se deslipise sufletește de biserica sa «papistă». Starea aceasta sufletească are ceva din dorul înstrăinatului, din nostalgia celui desrădăcinat...

* * *

Un alt factor, care a promovat mult mișcarea «schismatică» la Ruteni, este de carater mai mult social și economic...

Este știut, că'n veacurile trecute și până bine de curând, clerul bisericilor ortodoxe răsăritene din Ungaria avea aceeași soartă mașteră și ducea același traiu de iobag, ca cel din urmă credincios țaran. Ne fiind decât iobag, și neavând privilegiu preo-

FOIȘOARĂ.

Din vremile păgâne.

— Povestire religioasă, de Fr. Schmidt, prelucrată de A. Nan. —
(Urmare).

Și presimțirea nici nu i a toșelat. Episcopul, care a celebrat sf. liturgie, îl împărțase pe fiecare cu trupul și sângele Domnului, ca să le fie ca o putere cerească, apoi ingenunchiară cu toții la lumina slabă a unui opaiț. Episcopul se ruga înainte, poporul după el și își trimiteau toți gândurile și simțămintele la Mântuitorul... la Isus cel răstignit pe cruce pentru noi oamenii... Cu câtă gingășie, cu câtă evlavie priveau sarmanii creștini la crucea din altar... Cu câtă lăpădare de sine, cu cât curaj ar fi pășit ei acum pe rugul aprins, sau și-ar fi plecat capetele sub bardele călăilor.

Privește, cât erau de fericiți! O pace din altă lume li-se resfăta pe buze... în ochi... Erau în stare în ori-ce clipă a privi în ochii morții, cu liniște în suflute și cu o iubire sfântă în inimi. Și erau în stare să dea dovadă despre iubirea ce le umplea inimile. Erau în stare de a muri.

Fața le era inspirată. Pe buze li se resfăta ruga pornită din inimile lor curate. Numai corpul li mai ținea încătușat de

pământ, căci în suflet fiecare se credea înaintea lui Dumnezeu între ingerii din cer. Doar ei erau ingeri... în trup... ingeri pe pământ.

Vremea trecea. Episcopul după ce împărțase pe toți cei de față, le adresă un trănucchi de cuvinte cu cât mai puține, cu atât mai pătrunzătoare. Le spunea în cuvintele sa'e simple creștinilor, să nu se teamă de împărații lumii, căci aceia numai trupul li pot omora, sufletul nu, să se teamă de aceia, care poate ucide nu numai trupul, și sufletul. Sfârși apoi cu următoarele cuvinte:

«Păstrați deci credința sfântă ziditorului și frângeți-vă smeriți genunchii voștri, ca să-l rugăm pentru a întări și credința celor ce vor săngera mâne sub mâinile călăilor!»

Lângă Iustinian Ingenunchea iubita sa familie, fericirea și nădejdea sa frumoasă: cei șase copii drăgălași și femeea. Toți creștini, căci Iustinian așa-i crescuse. Și cum să fi rămas chiar și numai unul acasă să nu asculte sf. liturgie? El însuși era creștin bun și ostaș viteaz. Astfel cum să nu-i aducă și cum să se sperie de moarte? Totuși azi când venerabilul episcop nins de earna bătrânețe, le vorbește despre moarte când a primit trupul D'ui din mâinile sale tremurânde, un sentiment deosebit li străbătu sufletul și-i sgudui întreaga sa ființă.

Se părea că-l atinsese vântul morții. Sau poate a fost grația cerului, care a voit să deștepte în el un memento, pentru soartea ce-l așteaptă? Probabil, că așa a fost, căci în clipita când simți fiorul, copilașul său cel mai mic smânci repede toga și aplecându-se îndată spre el li șopti Ingerașul acela încet, de tot încet la ureche:

— «Taticule!... și noi vom muri?»...

Tata privi surprins la copil. Jocul întâmplării, sau o putere mai înaltă să fie aceea ce naște gândul acesta în creierul copilașului său? Așa se gândea Iustinian, turburat. Dar se liniști îndată, mângâindu-se în felul acesta: «Dacă Dumnezeu vrea așa, fie!» Iși netezi copilașul sfătos, îi făcu un semn să fie atent, apoi îi zise:

— «Acum roagă-te, puilul tatii, așa cum fac frații tăi, cu mâinile încrucisate.»

Copilașul începu a se ruga. Așa arătau buzele sale mărunte și roșii ca două frăgi coapte, cari se mișcau. Dar ca și cum prevedința divină ar fi vorbit din inima nevinovată a copilului, ca și cum presimțul viitorului i-ar fi pus pe buze cuvintele, căci iar îl agrăi pe Iustinian, așa de liniștit:

— «Taticule!»

— «Ce vrei, drăguțule?»

— «Și tu vei muri?... Și m-mica va muri?»... și ne mai așteptând nici un răspuns continuă:

— «Așa-i că și eu oșă mor, dacă vei muri tu?... Că doară și eu îl iubesc pe mântuitorul Isus... Nu te teme, că eu nu voi plânge!» Iustinian tăcea. Recunoscu în cuvintele auzite glasul Mântuitorului. S'aplecă cu drag spre copilaș, îl sărută și două lacrimi ca miază de curate se desprinsesă din ochi li învăpăiați și se rostogoliră pe fruntea micuțului. Apoi îi zise cu vocea tremurândă:

— «Ești mic încă, puilule. Tu acum iubeste-l și nu te gândi la alt-ceva!»

Până ce se întâmplară acestea, trecu vreme multă. Se crepa de ziua. Călăii erau deja în lucru în for. Iși pregăteau unelte. Nici ei nu știau că pentru cine.

Rusalii grele vor avea bieții creștini. Menageria împăratului și locuitorii amiteatrului au nădejde să li se dea un ospăț bogat.

— «Fie voia ta sfântă» — răsună un glas adânc în catacombe, în țara morților.

În clipa aceea o figură închisă la față se ivi în biserica morților. Avea toga aruncată peste umeri, așa cum nu prea e obiceiul, apoi îi mai era trasă și pe cap, aproape până la gură, ca și cum s'ar fi temut să nu-l recunoască cineva. Știa bine calea prin catacombe, căci pășia cu siguranță. Nu greși cotitura, ba încă luă din o ferestruie oarbă o candelă de lut și își lumină cu ea calea.
(Va urma).

tul ortodox, era de fapt *una cu poporul* și la bine și la rău — dar mai ales la rău! Jobăgia are meritul de a fi făcut din preot un adevărat tovarăș de suferință al poporului, și-mi pare, că aceste sorți comune avem să-i mulțumim și noi legătura aceea strânsă și indisolubilă dintre *turmă și păstor*, cu care paradăm și azi la prilejuri festive, dar ale cărei fire par a se suptia pe zi ce merge...

Așa au fost și preoții Rutenilor în vremile de demult, înainte de «unație»: niște gospodari, lucrători de pământ și cultivători de vite, în proporțiile smerite ale micului proprietar, de care nu se deosebeau decât doar prin darul preoției și prin portul exterior. Și poporul avea multă dragoste, alipire și încredere față de acești preoți modești, puritani și cucernici.

Față cu aceștia însă actualul preot rutean gr.-catolic — după observațiile autorului — se prezintă cu totul sub alt ipostas.

Am văzut, că «unirea» Rutenilor ca și cea de mai târziu a Românilor cu biserica latină catolică s'a încheiat, nu din principii de credință sau convingeri religioase, ci pentru a se dobândi o *îmbunătățire a stării materiale, sociale și politice a clerului*.

Lu urma acestei condițiuni din zăpăditul unației, preotul rutean, ajuns sub suzeranitatea papei dela Roma, a încetat a mai fi iobag și a început să fie *domn*. Parohiile trecute la catolicism primesc dela erar pământ pe seama preotului, intravilan larg pentru casă parohială, cu curte și grădină frumoasă. Venitul pământului pe care-l lucră cu «claca», începe a salta situația materială și socială a preotului, care mai încasează dela fiecare cap de familie 2—3 măsuri de cereale, ca «bir preotesc».

Cu solgabirăul se face prieten, cu notarul frate de cruce, ba chiar și groful din vecini, când vine în sat, îi dă mâna și-l invită la vânătoare... Cu țărani, cu credincioșii săi, nu întinde vorbă lungă. E scurt și aspru, cum se șede unui *domn* față de un *mojic*. Iar dacă cutare poporean nu i-a adus birul, sau nu i-a plătit ștola, îl dă numai decât pe mâna amicului său, a fibirăului, care la rândul său momentan dă ordin executorului să iasă la fața locului și să zălogească...

Să nu se creadă, că acestea sunt esagerări, ori că birul preoților ruteni ar fi o cantitate bagatelă. Autorul ne spune, că prin unele părți birul acesta este de 5—6 ori mai mare, decât darea directă de stat. Iar unii dintre preoți, luând cum se vede, pildă dela domni de pământ, au introdus uzul, după care fiecare parte de moșie a țaranului, căpătată prin moștenire, o considerau drept o proprietate întreagă, și'n consecință își calculau birul ca după o moșie întreagă. De exemplu: un preot din comitatul Bereg are dreptul să primească dela fiecare gospodar al său 2 măsuri de grâu și 2 zile de clacă. Să zicem, că omul moare și moșia lui de 30 de jughere se împarte acum între cei 3 ficiori rămași. Preotul atunci socotește cele 10 jughere, cari le-a moștenit un fiu, tot de o proprietate, după care pretinde ca bir tot 2 măsuri de grâu și 2 zile de lucru, pentru că — zice — lui atâta-i compete dela toată gazda. După aceeași moșie sau proprietate, preotul încasează deci 6 măsuri de bucate și 6 zile de clacă, deci venitul original întreg. Admițând acum, că procedeu acesta se repetă la toate schimbările și împărțirile de proprietăți, ușor ne putem face idee despre chipul respingător, în care obișnuiesc acești «păstori» să-și sporească foloasele după turma lor. Pentru completarea tabloului mai amintim, că unii preoți au introdus obiceiul foarte practic de a strânge claca în zile de sărbători bisericesti, lucrându-și cu brațe gratuite

nu numai «eclia», ci chiar și pământul, pe care-l țin în arândă dela cutare bogătaș. De altă parte, sub diferite title și pretexte, au știut să urce ștatele în măsură considerabilă, storcând uneori dela bieții poporeni, cari și altfel se încovoiaie sub povara dărilor și a datoriiilor, sume fabuloase pentru funcțiunile particulare.

Ușor de găcit, că în urma astui fel de tratament «pastoral» o parte a poporului rutean a început a se disgesta de preoții săi, cari i-se prezentau acum în forma unui nou soi de lăcuste lacome și doritoare de a se îngrășa din holda și sudoarea sa. Răceala și disgestarea aceasta se potenta apoi sub înrăurirea amintirilor rămase despre vechii preoți ortodocși cari lucrau în brazdă cu plugarul și se mulțameau cu puținul, ce li-l da Dumnezeu...

Un abis politic. Sub titlul acesta publică domnul maior *Georg Fleșariu*, un articol interesant în ziarul «Gross-Österreich» dela Viena, făcând în el constatarea, că politica maghiară, în loc să îndrepte greșelile trecutului și să aplaneze divergențele dintre Români și Maghiari, caută să discrediteze și să compromită pe cei mai de valoare fruntași ai Românilor, acuzându-i, că sunt rusofili, cum s'a întâmplat cu deputatul Dr. Vaida, cel mai credincios și desinteresat luptător sub steagul monarhiei și al dinastiei. Pe calea aceasta se mărește apoi numai abisul politic între popoarele avizate să trăiască în bună înțelegere împreună. Domnul maior *Fleșariu* aduce laude deputatului Dr. Vaida și pentru interesul manifestat față de Nemții din statul ungar și față de armata comună.

Țarul Rusiei la Constanța.

Duminecă la orele 10 dimineața a sosit la Constanța iachtul imperial «Standard», care aducea pe Majestatea Sa Țarul Nicolae II și întreaga sa familie în vizită la casa domnitoare română. Vizita aceasta a fost considerată de întreaga Europă ca un act de cea mai mare însemnătate, și în consonanță cu importanța aceluiași stat și primirea făcută în Constanța a milei domnitoare din Rusia. A fost o primire măreață și impunătoare. Când a pus Țarul piciorul pe pământul României, a dus mâna la chipul, salutând militărește, și a exclamat românește «*Trăiască România*». S'a îmbrățișat apoi și sărutat de douăori cu Regele Carol, iar Regina Elisabeta cu Țareana asemenea. Țarul, condus de regele Carol, a luat în revistă compania de onoare apoi au intrat toți în pavilionul Reginei Elisabeta, unde au fost prezentați ministrilor și persoanele invitate.

Primerul orașului Constanța, domnul Andronescu, a prezentat Țarului pe o tavă de aur pâine și sare, după obiceiul vechi, rostind o scurtă cuvântare în limba rusă. Țarul cu întreaga familie a plecat apoi la catedrală, pentru a asculta serviciul divin oficiat de episcopul Nifon al Dunării de jos.

Pe drum, spre catedrală, Regele Carol a oprit trăsura și a spus soldaților din reg. 5 de roșiori, cari strigau «ura», că de aci înainte regimentul lor va fi numit regimentul «Țarul Nicolae II». Țarul foarte emoționat a strâns mâna Regelui Carol, l-a îmbrățișat și sărutat, iar regimentului i-a strigat: «*Trăiască România*». A fost un moment frumos și trăitor.

A urmat masă intimă în pavilionul reginei Elisabeta, la care au participat numai membrii familiilor domnitoare. La 4 ore d. a. a fost apoi ceaiu pe bordul iachtlui «Standard». A urmat defilarea corpului V. de armată în fața Țarului. A fost condus de Regele Carol și principele Ferdinand. Defilarea a fost splendidă. La orele 8 seara banchet de gală la palatul regelui din Constanța. Au participat 100 persoane în fruntea mesei de onoare s'a aflat Țarul, având la dreapta pe Regina Elisabeta și la stânga pe Prințesa Maria, iar în fața Țarului se afla Țarina, având la dreapta pe Regele Carol și la stânga pe principele Ferdinand. La dreapta Regelui Carol era marea ducesă Olga, iar lângă ea Principele Carol.

La momentul dat Regele Carol a rostit toastul următor:

«Cu o sinceră bucurie salut sosirea pe pământul României a Majestății Voastre

Imperiale, însoțită de M. S. Impărăteasa și de Augusta sa familie. În acest fericit eveniment vedem o nouă dovadă a sentimentelor de pretenie pe cari Majestatea Voastră mi le a arătat în chip așa de mișcător de un lung șir de ani. Amintirea primirii grațioase și atât de cordiale ce Majestatea Voastră mi-a făcut cu prilejul călătoriei mele în Rusia, va rămânea neștearsă pentru mine. De asemenea nu voi uita vizita flotei imperiale în portul Constanța, nici aceea a Marelui Duce Nicolae Mihailovici, din mâna căruia am primit bastonul de mareșal al armatei ruse, în comemorarea confraternității noastre de arme, pecetluite pe cămășurile de hârtie din Bulgaria, sub glorioasa domnie a Augustului și reunitatului vostru moș. Aceste scumpe mărturii de interes și de simpatie vor deștepta în toate inimile românești o vie, — și în deosebi în a mea — cea mai afectuoasă recunoștință și vor contribui a strânge și mai mult raporturile excelente așa de fericit stabilite, între imperiul rus și țara mea. Nobila și generoasa inițiativă a Majestății Voastre pentru înființarea conferinței dela Haga, îmi este o chezașie sigură, că Majestatea Voastră prețuiește serviciile ce România a putut aduce cauzei păcii europene în cursul evenimentelor ce s'au desfășurat anul trecut în peninsula balcanică. *Ținta statornică și neschimbată a României este de a contribui, printr'un echilibru stabil și prin relațiuni cordiale între toate statele din această parte a Europei la menținerea acestei păci binefăcătoare, care singură le poate permite să ajungă la propășirea ce o doresc. Din adâncul inimii urzesc bună venire Majestăților Voastre și mulțumesc M. S. Impăratului pentru toate amabilele sale atențiuni față de țara mea, care se va uni într'un gând cu mine la urările călduroase ce fac pentru fericirea sa personală și aceea a augustei sale familii, pentru prosperitatea marelui său imperiu și pentru viteza armată imperiului de care mă leagă atâtea scumpe amintiri. Trăiască M. S. Impăratul Nicolae III! Trăiască M. S. Impărăteasa Alexandra Feodorovna!*

Țarul Nicolae II a răspuns astfel:

«Cuvintele cordiale prin cari Majestatea Voastră a binevoit să ne ureze bunăvenire pe pământul românesc m'au mișcat adânc. Intemeiate pe tradițiile amicale, cari au unit în totdeauna ambele noastre țări, legăturile dintre noi sunt strânse prin glorioasă amintiri comune și prietere sinceră amicitie personală.

Sunt fericit să văd realizându-se astăzi o dorință, care-mi era scumpă de mult, aceea de a putea exprima prin viu grai Majestății Voastre, în însăși țara sa, sentimentele afectuoase ce le am pentru ea. Sub egida Majestății Voastre, România a luat un avânt și a atins o dezvoltare remarcabilă. Nicăieri rezultatele dobândite nu puteau fi întâmpinate cu o mai sinceră mulțumire decât în Rusia, unde întotdeauna s'a obișnuit a se lua o vie parte la destinele coreligionarilor vecini. De acest curent de simpatie, care îndreptează în chip firesc inimile rusești către prietenii noștri români, Altelele Lor Regale, Principele și Prințesa României, au putut să se încredințeze prin ele înșile, cu prilejul vizitei pe care ne-au făcut-o, și care n-a rămas precum o atât de mare plăcere. *Sprijinindu-se pe simpatia reciprocă a celor două popoare, amicitia României și a Rusiei răspunde în același timp, cum nu se poate mai bine tradițiilor istorice și intereselor celor două țări limitrofe.*

Îmi place să văd, în solidaritatea acestor interese o chezașie mai mult pentru fericita dezvoltare a raporturilor noastre de prietenie și de bună vecinătate. Majestatea Voastră a binevoit să semnaleză efectele salutare ale unei politici pacifice; îmi este cu deosebire plăcut cu acest prilej să aduc omagiile mele influenței binefăcătoare pe care România a exercitat o cum în urmă, sub înțeleapta conducere a Regelui. *Opera de pace îndepărtată de Majestatea Voastră, și-a dobândit recunoștința popoarelor, sporind încă prestigiul țării sale. Cu speranță, ci încredință nu va turbura paucă dezvoltare a regatului Vostru, ridică paharul meu în sănătatea Majestății Voastre, a M. S. Reginei și a întregii familii regale, precum și a prosperității României și a vitezei armate române, ale cărei frumoase regimente le-am admirat chiar acum cu o sinceră plăcere și căreia sunt mândru să aparțin de aci înainte ca șef al regimentului 5 roșiori. Trăiască M. S. Regele! Trăiască M. S. Regina!*

La orele 11 seara iachtul «Standard» a ridicat puntea, părăsind portul, după ce familia imperială rusă și-a luat în cel mai cordial mod rămas bun dela familia regală română.

Înainte de plecare Țarul a mulțumit călduros domnului I. C. Băitănu, președintele consiliului de ministri, pentru frumoasa primire ce i s'a făcut. Mai e apoi de relevat ordinea exemplară, care a domnit în aceste momente însemnate pretutindenea în Constanța: pe strade, la b. serioasă, la defilare.

Program

pentru examenele publice dela școala civilă de fete a «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» la finea an. școlar 1913/1914.

Sâmbătă în 13 Iunie st. n. dela 8—11 ore a. m. *Religia*, toate clasele.

Dela 11—12 ore a. m. *Limba franceză*, toate elevele.

Mercuri în 24 Iunie, dela 9—12 ore a. m. Clasa III-a din studiile; *Limba română, Aritmetică și Limba maghiară*.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa I din studiile: *Geografie, Limba maghiară și Limba română*.

Joi în 25 Iunie, dela 9—12 ore a. m. Clasa IV-a din studiile: *Limba maghiară, Fizică și Istorie*.

Dela 3—5 ore d. a. Clasa II-a din studiile: *Limba germană, Istoria naturală și Limba maghiară*.

Vineri în 26 Iunie, dela 9—11 ore a. m. muzica vocală și instrumentală (pian, violină), toate elevele.

Duminecă în 28 Iunie, dela 11—12 ore a. m. Incheierea solemnă a anului școlar și distribuția atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului. Direcțiunea.

Examenele la gimnaziul din Brad.

Examenele la gimnaziul român gr. or. din Brad se vor ținea, din 17 până în 25 Iunie st. n.

Privatiștii vor face examenul scripturistic Marți în 23 Iunie, iară Mercuri în 24 Iunie la 2 ore p. m. verbalul.

În 21 Iunie de la 10—1 p. m. vor avea examenul clasele elementare.

Examenul de cânt și gimnastică, în urma ordinului Prea Veneratului Consistor, s'a ținut în 9 Iunie.

Închirierea anului va fi Duminecă, în 28 Iunie, după ce școlarii vor asista la serviciul divin.

După încheierea festivă, care se va ținea în sala de gimnastică, se vor distribui prin domni profesori de clasă, la localele de clasă, testimoniile.

Participarea la examen și la încheiere e obligatorie pentru toți elevii.

Cei absenți nu vor primi testimoniile și vor fi aspru pedepsiți.

Publicii, cât de număr, va fi binevăzută.

Brad, la 11 Iunie 1914.

Diracțiunea.

Cronică bisericească.

Dumneaca trecută a terminat dl. Dr. I. Broșu ciclul de șase predici, pe cari le-a ținut în catedrala din Sibiu. Dsa s'a adresat deastădată tinerimii, luându și ca temă a predicii sale: *reînvierea sufletescă*. După ce a istorisit circumstanțele învierii tinăru'ui dela Nain, așa precum ni-o înfățișează și evangelistul Luca, dădu conținutului ei o interpretare simbolică și arată cum Iisus Cristos în tot cursul vieții sale pe pământ n'a înviat decât numai trei persoane, câte una singură din fiecare epocă a vieții.

Dl. Broșu susține apoi, că aceste trei învieri din morți nu pot avea decât valoarea unor simbole, cari voiau să ne înfățișeze învierile dela moartea sufletescă, ce intenționa să le facă Mântuitorul. Arată apoi gradația și deosebirea, ce există între aceste trei cazuri de înviere, dovădind, că Iisus a ținut în primul rând seamă de oamenii tineri. Tineretul are totdeauna mai multe pretenții la viață și la viața lor se fac mai multe pretenții. Trecând apoi dela aceste considerații de ordin general, dsa desvoaltă pe larg, în linii largi, acel tablou fermecător, pe care se zugrăvește un tinăr reînviat sufletesc, cu toate drepturile care le are la viață.

Aceste două puncte le examină apoi cu deamăruntul dovădind pas de pas necesitatea și frumusețea grațioasă a renașterii sufletesti. După ce stăruie mai mult asupra argumentelor, ce vorbesc rațiunii, dsa trecu în domeniul sentimentului și al voinții, vărindu-și expunerile cu sguduitoare pilde luate din viață, apelând cu o covârșitoare forță de convingere la fantazie și la inimă.

În fine pentru-ca să argumenteze și în mod practic efectele strălucitoare ale adevăratei învieri sufletesti, istorisi pe scurt

biografia celebrului misionar american S. Wills, a aceluia sârmen student, care își regretă clipa când părăsise casa părinților, nașterea sa, dar care înfîntă mai târziu din cea mai curată însoțire cele patru mari instituții misionare din America, ce poartă și până azi încă numele lui. Dl Broșu își sfârșă predica ținută cu aceeași căldură și la același nivel ca cele anterioare, cu un călduros apel făcut la adresa tinerimii.

PARTEA LITERARĂ.

Constituția bisericii

gr.-or. române din Ungaria și Transilvania, sau statutul organic, comentat și cu concluziile și normele referitoare întregit, de Ioan A. de Preda. Sibiu 1914. Tiparul tipografic al d. ecezane pag. 268. Pretul 2 cor.

Recenzie de Gh. C.

(Fine).

Cea dintâi lege maghiară, care spune că și noi avem „religiune”, datează de pe timpul regelui Maximilian: Decretum VI. Anni 1574 art. 4 § 1: „Ab his vero Ruthenis, et Valachis, qui domo carentes, in alibus, et sylvis pecora alunt, media tantum d. cae pars exigatur” (Dela acei Rutheni și Români însă, cari n'au casă, își pasc vitele în muni și păduri, să se scoată numai darea jumătate), iar în §-ul 2: „a reddendis tamen Decimis videntur exempti esse debere; postquam eas ipsi suae Religionis Episcopis, et Sacerdotibus dare soleant” (așa se vede totuși, că trebuie să fie scutiți de platirea d. jmeor, de vreme ce acelea s'au obișnuit a le da Episcopilor de religiuinea lor). Prin urmare, e o deosebire esențială între legislația din veacul al XV. și al XVI-lea, în special, că în legea dela 1574 se amintește apriat, că Românii și Rutheni au episcopi. E mai presus de orice îndoială în chipul aceste, că noi pe timpul acesta aveam arhierie adevărată și nu pseudo-episcop, pentru că de sigur legile maghare n'ar fi întarziat să-i stigmatizeze pe acei episcopi în chip mai dejositor, dacă nu ar fi fost episcopi adevărați.

Legile Ardealului încă sunt o dovadă, că biserica noastră nu se bucura de drepturi în cadrele statului, potrivit cu menirea ei. Nu e destul însă a face constatarea, că ea a suferit, ci trebuie accentuată expresia: „sectă”, pentru că acest predicat îl are biserica noastră, adică confesiunea noastră, în Approbatae Constitutiones.²

Domnul autor la pag. 9 spune, că confesiunea noastră prin art. I. titlul VIII. al Aprobatorilor a fost declarată de confesiune tolerată, până la bunăvoința principilor și a regnicolarilor, „usque ad beneplacitum Principis et Regnicolarum”. Imi permit a observa, că textul latinesc e acesta: „usque beneplacitum Principum et Regnicolarum” și se află nu la art. I. titlul al VIII-lea, ci la partea I. titlul prim art. 3-lea.

După aceste modeste observări, să vedem părerea dlui autor cu privire la autonomia garantată bisericii noastre prin Statutul organic. Dela pagina 17—71 tracteră despre partea generală a Statutului organic, respective o comentează și se poate spune, că această comentare corectă e rezultatul unei munci sericase, e emanația dorinței autorului de a prezenta în cadrele ei adevărate poziția constituției noastre bisericești în stat. Mai întâi precizează înțelesul autonomiei în chestii bisericești, apoi în afacerile școlare, unde însăși și expune legile referitoare: art. XXXVIII din 1868, art. de lege XVIII/1879, art. de lege XXVI/1893, apoi cele mai recente legi școlare: art. XXVII/1907, art. XLVI/1908 privitor la gratuitatea învățământului, și în sfârșit art. de lege XVI din 1913, — și pe urmă în chestii epitropoști.

Interpretarea autonomiei e corectă, dar e și de importanță deosebită, așa că dl autor în mai multe locuri stăruiește asupra precizării ei. Știm cumcă autonomia e limitată prin dreptul de supremă inspecție al Maiestății Sale Regelui. Precum putem vedea din paginile 18, 29—32 și 233—238 dl autor privește ca simplă formalitate prealabilă încunoștințarea a Maiestății Sale despre convocarea congresului național-bisericesc. La ținerea sinoadelor noastre și a congreselor nu e necesară nici o încuviințare specială, nu e prevăzută nici trimiterea de comisar regesc. Adevărat, că art. de lege IX. din 1868 § 3 sună așa: „credincioșii celor două mitropolii, adică români și sârbi, sunt îndreptățiți de a decide și regula cauzele lor bisericești, școlare și fundamentale, prin organele proprii, în conformitate cu prescripțiile stabilite în aceste congrese și în cuviințându de Maiestatei Sale”. Autorul foarte potrivit constată, că statutele, concluziile și regulamentele aduse de organele noastre bisericești n'au

nevoie de aprobarea statului, pentru că articolul de lege mai înainte citat se referă numai la aprobarea concluziilor acelor congrese, cari au avut însărcinarea să elaboreze normele fundamentale ale constituției bisericești, nu însă și acele concluzii și dispoziții, cari se aduc pe baza normelor fundamentale, odată sancționate. Astfel se explică și temeinicia argumentelor, prin cari cartea de față combate ingerința ilegală a guvernelor privitoare la înștiințarea prealabilă a convocării congresului.

E foarte la loc părerea, că înștiințarea prealabilă nu poate fi luată drept cerere de concesiune, ca de pildă la coreligionarii sârbi, pentru că în constituția sârbească se fixează anum., că numai după aprobarea Maiestății Sale se poate convoca un congres ordinar. Unii cred însă, că și la sârbi numai pe timpul vacanței scaunului patriarhal resp. numai cu ocazia congresului pentru alegerea patriarhului s'ar cere, ca convocarea să se facă numai după luarea la cunoștință a încunoștințării prealabile.

Părerea dlui Preda poate fi sprijinită și cu a canoniștilor maghari, Konek S. în manualul său de drept bisericesc¹ amintește, că la Sârbi trebuie așteptată aprobarea încunoștințării prealabile, dacă se proiectează congres extraordinar, și atunci, când se intenționează ținerea unui congres pentru alegerea patriarhului. Iosă privitor la congresul nostru spune numai, că trebuie făcută chemarea „pe lângă prealabila încunoștințare a Maiestății Sale”.² Nici nu putea să spună ceace nu e prevăzut în statutul organic, despre care spune, că e „cu mult mai unitar ca al Sârbor, pentru că are toate părțile constitutive, dar constituția bisericii sârbești datează din diferite timpuri și are multe părți, cari nici până azi nu sunt clarificate”.³

De aceeași părere e și Szoredy, care în manualul său de drept bisericesc apriat arată deosebirea între convocarea congresului sârbesc și al nostru, precum și celelalte deosebiri. Nicăiri nu amintește, că biserica noastră ar trebui să aștepte aprobarea încunoștințării prealabile, ci e destul dacă aceasta se face.⁴

Iosă profesorul de drept bisericesc Kosutány Igrác⁵ interpretează greșit dreptul de supremă inspecție al Maiestății Sale, zicând: „Bisericele protestante pot ținea sinoadă numai pe lângă cererea prealabilei concesiuni a Maiestății Sale. Maiestatea Sa intru a-și exercita dreptul de supremă inspecție poate ex mte com sar reges”, și concluziile aduse în sinod numai după sancțiunea regală ajung la putere de lege. Acest principiu se referă și la bisericele greco-orientale. La alt loc al opului său⁶ fixează principul, că congresul își îndeplinește agendele sale „Ö fel. ének teendő elölleges bejelentés mellet”, dar cu nici un cuvânt nu amintește, că ar trebui luată la cunoștință notificarea prealabilă. Iarăș într'alt loc⁷ spune, că e a se aștepta luarea la cunoștință pentru convocarea congresului la sârbi, dar pentru congresul nostru absolut nu stabilește această regulă.⁸

De altcum autorul Kosutány însuș recunoaște, că biserica noastră are o constituție mai unitară și mai sistematică și totuși — cum am văzut — la pag. 84. îi place să supună bisericele greco-orientale acelorași norme.

Am stăruit cu intenție mai mult asupra chestiilor menționate, mai ales, ca să fie evidentă corectitatea părerilor dlui autor în ce privește raportul bisericii noastre cu statul. Voi arăta însă numai unele conture generale cu privire la constituția bisericii noastre în sine însăși. Din punct de vedere practic chiar e foarte însemnată precizarea legăturii noastre, bisericești cu statul și dl autor aduce un serviciu practic deosebit preoțimeii noastre când clarifică spre pildă cu un aparat temeinic chestia ajutorului organelor administrative ale statului, care „se poate cere numai în scopul validității sau executării de prefensiuni sau dispozițiuni curat bisericești și numai față de cei de confesiunea respectivă”.

Precizează apoi punctele de vedere al bisericii referitor la ajutoarele de stat pe seama trebuințelor bisericești diferite, ca salarizarea învățătorilor, dotațiunea preoților etc. iar la partea specială a destinată aproape 50 de pag ni pentru concentrarea dispozițiilor privitoare la parohie ale statutului organic. Arată toate fazele prin cari a trecut până azi organizarea parohiilor la noi și constată, că la 1909 congresul național bisericesc a dat „clasificarea parohiilor și regularea cualificațiunei candidaților de preoți, iarăș în competența singuraticelor eparhii și respective a sinoadelor eparhale; făcând astfel din

nou posibil, ca să se nimicească uniformitate”, în astă privință, după cum se contemplant ea prin dispozițiile de mai sus ale Regulamentului din 1906* (pag. 75).

Dar autorul aduce un serviciu însemnat nu numai prin faptul, că întregeste dispozițiile Statutului organic cu dispozițiile ulterioare concernente, ci acestor dispoziții le-a dat înțelesul adevărat și le-a îndreptat unde sunt greșite. Așa de pildă rectifică o dispoziție a congresului din 1909, care susține, că cei trecuți dela biserica noastră în senzul legilor statului, au să supoarte 5 ani după trecere toate impozitele culturale. Potrivit articolului de lege XL III/1895 însă această sarcină o poartă numai dacă nu intră în sinul altei confesiuni, iar dacă intră atunci sarcinile le poartă numai până la timpul trecerii la altă confesiune.

Așa urmează espunerile dlui autor și la protopresbiterate, mănăstiri, sinodul eparhial, consistorul eparhial, precum și la normele cari privesc întreaga provincie noastră mitropolitană. În chipul acesta cartea de față ca cel dintâi comentat la Statutul organic, poate să fie de cel mai mare folos pentru trebuințele preoțimii noastre, care pe timpul pregătirii ar trebui să aibă ocazie a asculta comentarea sistematică a statutului organic de la catedră. Căci în felul acesta s'ar înlătura multele cazuri de neorientare, mai ales asupra raportului bisericii cu organele statului.

Preoțimea noastră are deci mare lipsă de o astfel de carte; ba chiar și învățătorii, și peste tot (cărțurarii), cari au rol însemnat în viața noastră bisericească. De aceea sunt sigur, că va fi utilizată spre folosul bisericii. Numai acestui scop cred că a voit să-i servească și dl autor și sunt de părerea, că l-a ajuns deja prin publicarea de față.

NOUȚĂȚI.

Congresul ziaristilor. În Copenhaga din Danemarca s'a deschis în 12 Iunie al XVI-lea congres internațional de presă. Deschiderea solemnă s'a făcut în sala mare a universității. La congres participă 374 membri din străinătate, între cari 74 dane. Din Ungaria sunt 32 de ziarști, din Austria 30, din Franța cam 100, din Germania 60. În onoarea oaspeților s'au dat concerte, excursiuni și alte petreceri.

Preparandii pentru învățătoare de școale civile. La institutul pedagogic al Franciscanelor în Sibiu se va deschide la 1 Septembrie 1914 o preparandie pentru învățătoare de școale civile. Primirea se face pe temeiul unui concurs. Petițiile se adresează direcțiunii institutului până în 15 Iulie a. c. Se cer următoarele araxe: 1. Act de botez, 2. Diplomă de învățătoare la școale primare, 3. Certificat medical. Alte amănunte se pot afla dela direcțiune, în strada Berg.

Femei la universitate. Reitorul universității din Budapesta înștiințează, că femeile cu atestat de maturitate, dacă doresc să se înscrie pentru semestrul prim al anului școlar 1914/15 au să-și înainteze cererile — adreseate ministrului de culte — până în 31 Iulie la decanatele de medicină sau de filozofie. Dacă atestatul de maturitate cuprinde mai mult de trei suficienți, femeile nu pot fi înscrie la nici o facultate. Petițiile femeilor, care doresc să se înscrie la cursul contabilității de stat, se adresează tot cătră ministerul de culte și instrucțiune publică, și au să se înainteze până 31 Iulie decanatului dela facultatea de drepturi.

Florea Crucită, cassarul și membrul onorat al Reuniunii meseriașilor români sibiieni, a fost înmormântat ieri, Marți d. a. cu mare solemnitate în cimiterul central. Sloba înmormântării a oficiat-o în sala mare a Reuniunii protopresbiterul Dr. I. Stroia, asistat de preoții I. Bolu și Aurel Popovici. Cantările funebrele le-a executat cu multă înduioșare corul bisericesc al num'tei Reuniuni, sub conducerea dirigentului Candid Popa. Vrednicile răposatului, câștigate în timp de preste 30 ani pentru Reuniune, le-a scos la iveală președintele Reuniunii, Viet. Tordășia. În înmormântarea a fost impozantă și deamăn de memoria harnicului și deșteptului meseriaș român, care a fost Florea Crucită. În veci pomenirea lui!

Ploi și vijelii. Din Deva se scrie, că ploile și vijeliile din zilele acestea au pricinuit mari pustiiri în comitatul Hunedoarei. Raurile și pâraiele s'au răvârsat și au nimicit sămănăturile. A mai bătut și ghița și stricat vile și pometurile. Furtunile au prăpădit numeroase animale de casă și au distrus în multe locuri clădirile locuitorilor. Ploi torențiale se mai anunță din părțile bănățene.

Examen. Din comuna Deag (tractul Tarnavei) ni se scrie, că examenul de finea anului dela școala noastră de acolo, ținut în 14 Maiu, a fost adevărată sărbătoare pentru poporul din comuna numită. Tinarul învățător Alimpu Morariu a făcut progres neașteptat cu elevii săi, cu cari a dat mai înainte și producțiuni teatrale bine succese. Învățătorul numit a instruat apoi și pe adulți în măiestria scrisului și cetitului, astfel că 23 au făcut examenul electoral cu succes în fața comisiunii. Căsa a șasa a a școalei elementare au terminat-o cinci elevi, cari toți au făcut examenul în fața comisariatului și au primit atestatele cerute de lege. Ne mai scrie corespondentul, că învățătorul trăiește în cea mai perfectă armonie cu parohul de acolo, Justin Teglaru, care asemenea se interesează mult de școala și de popor. Lăzuri, cari servesc spre lauda amândurora.

Aviz. Iubiți colegi, cu cari împreună am absolvat în anul 1904 liceul gr.-or. român din Brașov, sunt rugați să se prezinte în 29 Iunie v. în sala gimnaziului gr.-or. român din Brașov, la întrunirea colegială de 10 ani, conform angajamentului luat. Totodată sunt rugați să notifice la unul din subscriși adresa până cel mai târziu în 15 Iunie v. spre a li se putea comunica dispozițiile luate. — Brașov, 28 Mai v. 1914. Ioan Nan, paroh Râșnov (Barcarozsnyó), Candid Mușlea, inv. diacon Brașov.

Institut diagnostic a înființat medicul Dr. Adalbert de Kozmutza în Budapesta, VII strada Marie, numărul 30, pentru facerea diagnozei la diferite boale, cu ajutorul medicilor cu renume și specialiști pentru diferitele morbur. Pacienții din provincie pot fi găzduți în institut 2—3 zile, până li se face diagnoza și li se stabilește cura ce au să o facă, astfel, că sosind în gara din Budapesta pot să meargă deadreptul la institut, unde se află camere suficiente pe seama bolnavilor.

Festivitate. În capitala Turciei s'a serbat Vineri pentru prima oară aniversarea ocupării Constantinopolului de turci la 1453. Sărbarea este o demonstrație împotriva statelor balcanice și ar fi să însemneze deșteptarea sentimentului de demnitate în poporul turcesc. La festivități, care au culminat într'o procesiune, a participat și sultanul.

Prelegere. Fostul prezident Roosevelt a sosit zilele acestea la Londra pentru a ține la societatea geografică cea dintâi prelegere despre expediția sa braziliană și despre raul ce l-a descoperit acolo.

Cursul pentru dirigenți de coruri în Teaca (Teké) sub direcția dlui Ion Harșia, abiturient al conservatorului din Lipsca, s'a început în 15 Iunie n. Anunțări se mai pot face până în 1 Iulie n. Cursul eventual se va prelungi după lipsă până în 1 August n. Celor ce vor lua parte li se vor da certificate. Cursul se face gratuit. Viplul costă circa 40 cor, lunar, cătrătrul dela 6—10 cor. Stațiunile proxime sunt Szászrégen și Szeretfalva pentru Bistrița.

D'ale medicilor. Din 10 până în 15 August se va ține la Petersburg al XII-lea congres internațional de oculiști. Protectorul congresului e țarul Nicolae. Taca de înscriere este 9 ruble și 50 copeici, sau cam 25 de corane.

Subscripțiune internațională. În omagiul memoriei lui Henri Poincaré, — fost membru onorat al Academiei române, — și pentru a lega numele său de o fundațiune științifică s'a constituit un comitet internațional, din care fac parte și următorii români: Dr. Istrati, St. Hepites, L. Mrazec, G. Țiteica, membri ai Academiei române, și I. Rallet, profesor universitar în Iași. Comitetul invită pe toți admiratorii regretatului om de știință să participe la o subscripțiune, care e destinată: 1. A bate o medalie cu efigia lui Henri Poincaré; 2. A constitui un fond, al cărui venit va fi întrebuințat de Academia de științe din Paris pentru a încuraja sau a răsplăti tineri învățați, cari se ocupă cu: analiza matematică, mecanica cerească, fizica matematică și filozofia științifică. Ce ce vor participa cu obolul la înfăptuirea acestui fond, sunt rugați să binevoiască a trimite contribuțiile lor dlui Ioan Grecescu, cassierul Academiei române, București, însărcinat cu strângerea subscripțiunilor. — O medalie de bronz va fi trimisă persoanelor, a căror subscriere va fi egală sau mai mare de 25 franci, dar mai mică de 50 franci. O medalie de argint se va trimite persoanelor a căror subscripțiune va fi de cel puțin 50 de franci.

¹ Konek Sándor: Egyházmegyei Kézikönyve Budapest, 1900 pag. 317.

² Konek: op. cit. pag. 318.

³ Konek: o. c. p. 322.

⁴ Szoredy József: Egyházmegyei, Pécssett, 1883, pag. 672.

⁵ Egyházmegyei, Kolozsvár, 1904. pag. 84.

⁶ Kosutány: o. c. p. 154.

⁷ P. 462.

⁸ Pag. 277.

¹ Corpus Juris Hungarici, p. 528.

² Approbatae Constitutiones.... Claudiopoli 1815 pag. 8. Ap. P. I. T. 1. a. 3.

Nr. 306/1914.

(482) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Glod, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în parohie pentru a cânta, cuvânta eventual celebră, cu știrea și învoirea protopopului.

Geoașiu, (Algyósi) 24 Maiu 1914.

Oficiul protopresbiterial al tract. Geoașiu, în conțelegere cu com. parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 6318 epitr. 1914 se scrie licitație minuendă pentru edificarea bisericii gr. orientale din Voila care se va ținea în 21 Iunie st. n. a. c. la 2 ore după prânz în cancelaria oficiului parohial din Voila unde se pot vedea până atunci planul, preliminarul de spese, precum și condițiile de licitație.

Oferte se pot înainta și în scris declarându-se că condițiunile de licitație sunt cunoscute.

Prețul de strigare este 23,000 cor.

Biserica dă în natură 90 mii cărămidă a cărui preț se subtrage din suma de sus. Licitanții au a depune ca vadiu 5% din suma de strigare.

Reprezentanța bisericii își susține dreptul de a alege între minus oferenți.

Voila, în 7 Iunie 1914. (483) 3-3

George Vasu m. p., **Visalom Gabor m. p.,**
preot, preș. com. par. not. com. par.

Orfanii Neamului

Roman naționalist
de

N. Rădulescu-Niger.

Prețul: 4 cor. + 20 fil. porto.

Nr. 25/1914

(484) 3-3

Concurs.

Cu începutul anului școlar 1914/1915 este a se ocupa postul al II-lea de învățătoare, la școala elementară de fetițe din Abrud (Abrudtány), susținută de Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud sat și jur.

În scopul acesta sunt invitate toate acele candidate de învățătoare, cari doresc a ocupa acest post, să și înainteze cererile concursuale, cel mult până în 10 Iulie n. a. a. c., la adresa secretarului Reuniunii în Abrudbánya.

Cererile intrate mai târziu, precum și acele cereri, cărora nu lipsa a putut acude atestatul de calificare învățătoare, nici extrasul de botez al candidatei, — nu se vor lua în considerare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salariu normal în legile statului obligator și pentru susținătorii școalelor confesionale va fi solvit din cassa Reuniunii, în rate lunare anticipative, apoi cvartir liber în edificiul școlii. Candidatele cari pe lângă calificare necesară învățătoarelor dela școala elementară populare, cu limba de propunere română, vor dovedi că posed calificare corăspunzătoare și din lucrul de mână și pian, — vor fi preferite.

Nou aleasa învățătoare e îndatorată să observe dispozițiile regulamentului intern al Reuniunii; să conducă elevete școlii, în fiecare Duminică și să bătore la biserică; în caz de lipsă să cateheze, deci va trebui să poseză calificarea necesară și din studiul religiunii; iar pentru cazul, când la aceasta școală s'ar inaugura cursul de repetiție economică, e îndatorată să instrueze elevete acestui curs, fără a reflecta la alte dotațiuni.

Din ședința comitetului Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur, ținută la 29 Maiu 1914

Ana Filip m. p., **Iosif Gomboș m. p.,**
prezidentă. secretar.

Contabilitate dublă

și **caligrafie** în 6 săptămâni se poate învăța perfect. Succes garantat. Scrisori de mulțumită și recunoștință stau la dispozițiunea ori și cui Sibiu, strada Fingerling Nr. 1.

(472) 7-15

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Masa ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post

Rețete de bucate simple și bune

de **Zotti Hodoș.**

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Contribuțiuni istorice

privitoare la

trecurul Românilor de pe pământul crăiesc.

Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea d-lor:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcea, Dr. Ioan Lupas, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 4 cor. + porto 30 fil.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu,** se află de vânzare:

PSALTIREA
proorocului și împăratului **David.**

Ediția a III-a.

Prețul legat cor. 1.60 + 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Notițe

despre

întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3.50 + porto 30 fil.

In preajma examenelor!

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura următoarele:

Propise pentru caligrafie, dictando și germână, o sută bucăți . . . cor. 1.20	
Penițe aluminium, 144 bucăți cor. 2.40 și " 1.50	
" ordinare 144 bucăți " —80	
Cerneală „Anthracen“ 1 litru 2.20	Condeie ordiare 12 bucăți —12
" " 1/2 " 1.10	" " 12 " —20
" " 1/4 " —70	" solide 12 " —42
	" " 12 " —64

Cărți potrivite ca premii pentru școlari la examene.

Cataloge la cerere se trimit gratis și franco.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

- I.**
- Adormirea Maicei Domnului
 - Bunavestire
 - Nașterea Domnului Iisus Christos
 - Fuga la Egipt
 - Iisus în biserică de 12 ani
 - La nunta din Cana
 - Iisus pe mare
 - Învierea lui Lazar
 - Schimbarea la față
 - Răstignirea lui Iisus Christos
 - Punerea în mormânt
 - Învierea Domnului
 - Înălțarea — Floriile
 - Tăierea împrejur
 - Nașterea Maicei Domnului
 - Pogorârea Duhului sfânt
 - Nașterea sfântului Ioan Botezătoru
 - Grigorie, Vasilie și Ioan
 - Adormirea sfintei Ane
 - Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

- II.**
- Iisus pe Cruce
 - Înălțarea sfintei cruce
 - Ilie prorocul în carul de foc
 - Tăierea capului sfântului Ioan
 - P. Grigorie teologul
 - Sf. Vasilie

- III.**
- Botezul Domnului
 - Constantin și Elena
 - Sfântul Dumtru călare
 - Sfântul George
 - Maica Domnului
 - Petru și Pavel
 - Arhanghelii Mihail și Gavriil
 - P. Ioan Gură de aur
 - PP. Ioachim și Ana

- IV.**
- Arhanghelul Mihail
 - Gavriil
 - Apostol ori-care
 - Domnul Christos
 - Iisus în muntele Maslinilor
 - Sfântul Dumitru
 - Sfântul George
 - Ilie Prorocul
 - Ioan în pustie
 - Sfântul Nicolae
 - Simeon
 - Andrieu
 - Evangelistul Ioan
 - Luca
 - Marcu
 - Mateiu
 - Prorocul Zaharia
 - Apostolul Iacob
 - Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					cor. foarte fine.
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—	
fine	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	„ fine.
simple	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	9-60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile